

Uměleckohistorická společnost s otazníkem

Vážené kolegyně, vážení kolegové,
naše první valná hromada se konala čtrnáct měsíců po založení Uměleckohistorické společnosti. Letošní, v pořadí druhá, se koná téměř čtrnáct měsíců po té první - vyznačují tedy bezmála dvaapůl roku existence Společnosti. Tyto počty nam poskytuji východisko k dvojí rekapitulaci: není bez zajímavosti sledovat, co se za tu dobu změnilo, atž již k lepšímu nebo horsímu. Rovněž máme příležitost ověřit si, kterým svým předsevzetím jsme dostali a kterým nikoli. A v případě druhém se můžeme také ptát, proč je tomu tak.

UHS v uplynulém období pokračovala v onom směru svého působení, který jsme se původně rozhodli sledovat. Pokračovali jsme ve vydávání našeho Bulletinu, pořádali a spoluporádali jsme přednášky zejména významných zahraničních badatelů, navázali jsme kontakty s příbuznými spolkami a organizacemi (s rakouským a britským spolkem historiků umění. Požádali jsme o registraci UHS při radě vědeckých společností, vypsali jsme Cenu Josefa Krásy za publikační činnost v našem oboru pro mladší kolegy a kolegyně. Pokrok nikoli zanedbatelný zejména v dnešní ekonomické situaci výbor dosáhl v sjednání volných i zlevněných vstupů pro své členy do galerií a některých muzeí Čech a Moravy.

Činnost naší společnosti však bohužel má i své negativní stránky. To souvisí někdy s nedostatečným nasazením, vžebec to vypovídá o některých negativních aspektech jak našeho oboru tak spolkového života u nás vžebec. Například některé z oslovených institucí na naše žádosti o vstupy vžebec neodpovídely, nejedna z přednášek nebyla i přes věhlas hostujících dostatečně navštívena. Schází tu oborová solitarita, nemáme čas nebo zájem? Také opětovně vyzvý k zasílání informací pro Bulletin se míjí účinkem, ačkoli všeobecně jeho existenci členstvo kvituje. Opustila nás snad zvědavost, nechcem už ani propagovat samy sebe? A konečně: loňský formát odborného programu valné hromady naše jednání přiblížil podobě

zasedání obdobných společností v zahraničí. To se však letos pro nedostatek iniciativy z rad našich členů nepodařilo zopakovat. Zdá se, jako by neexistovaly žádné odborné poznatky či problémy, o nichž bychom chtěli diskutovat. Nebo snad resignujeme na vzájemnou komunikaci jinak, než mezi čtyřma očima nebo prostřednictvím odborného tisku?

Mnohé nasvědčuje tomu, že současné období v působení naší společnosti je údobím kritickým. Naše situace se liší od dob, kdy jsme UHS zakládali - a také od situace, kterou do budoucna předpokládáme. Všeobecný nedostatek iniciativy jednotlivců a součinnosti, kterou jsme při vykonávání svěřených funkcí pocitovali, vede předsedu a tajemníka společnosti k rozhodnutí, k datu této valné hromady resignovat. To nijak neznamená, že bychom za další vývoj odmítali zodpovědnost. Podle stanov volební období vyboru UHS je tříleté, a v tom smyslu chceme podle svých sil zbývající rok působit. Když jsme naše rozhodnutí oznámili na poslední scházi výboru, někteří jeho další členové naznačili, že mají v úmyslu své působení ve výboru zavázat. Řešení situace vidíme v kooptaci dalších, iniciativních a spolehlivých, pravděpodobně mladších kolegyní či kolegů do výboru, což stanovy UHS dovolují. Výbor proto již projednával návrhy na kooptování a rádi bychom plenum vyzvali, aby tyto návrhy případně doplnilo. Na příští scházi výboru tedy budou zvoleni předseda a tajemník výboru.

Nad celou problematikou společnosti a jejího výboru je však třeba se zamyslet hlouběji z hlediska předpokládaného budoucího vývoje našeho oboru, jeho pracovišť a především členů naší společnosti. UHS by do budoucna měla respektovat rostoucí skupinu historiků umění nezávislých a působících v soukromém sektoru, stejně jako by měla počítat do větší míry s "dorostenem". Můžeme se také poučit u sesterských společností v zahraničí a mít například sekce pedagogickou, galerijní-muzejnou a památkovou. UHS by ale měla vyhovět nejen zájmům svých členů, nybrž získat kredit na veřejnosti - a to nejen pro sebe, nybrž pro náš obor jako celek.

Předpokladem toho vseho je v neposlední řadě zájem člena na existenci společnosti a ochota, přispívat k jejímu rozvoji. Věříme, že tyto otazníky kolem UHS upraví následující diskuse.

Lubomír Konečný, Roman Prahla

(úvodní projev na valné hromadě Uměleckohistorické společnosti)

K průběhu valné hromady UHS (3. dubna 1992 v klášteře sv. Anežky)

Lze říci, že diskuse dosti přesvědčivě potvrdila určité pochyby, výhrady a obavy, které byly v úvodním referátu vysloveny, a stejně tak, že se v ní odrazila jistá obecná ztráta iluzí, která je příznačná pro nejrůznější organizace našeho společenského života. Svědčily o tom již zcela vnější znaky debaty, která se rozpravidla velice pomalu a váhavě, zúčastnil se jí nevelký počet přítomných, její průběh se pohyboval ve střídání meritorních i nepodstatných záležitostí a - jak je již obecným, běžným zvykem - počet účastníků valné hromady řídil pravidelnými odchody v jejím průběhu. Aniž by bylo nutné tyto tradiční konstanty našich spolkových životů, zcela logicky a důsledně vyplývající z praxe uplynulých desetiletí a jejich cílevědomého rozvíjení spolkových norem a vztahů, příliš přeceňovat, jsou přesto symptomatické. Smysl, poslání a životaschopnost Uměleckohistorické společnosti, stejně jako každé jiné profesní společenské organizace stojí a padá s aktivním (a do určité míry i alespoň pasivním) zájmem člena o její aktivitu. Tato skutečnost je ovšem vždy viděna dvojí optikou. Členstvo, skrytéji či otevřeněji vyjadřuje názor, že orgány spolku, t.j. ku př. výbor, jsou zřejmě málo aktivní, ještě méně iniciativní a už vůbec nejméně na místě a úrovni svých funkcí do kterých byli zvoleni pro blaho spolku. Oni zase jednohlasně namítají, že jsou ponecháni zcela časově a pracovně na pospas celé agendě, všem starostem a nesnázim a bez pomoci pasivní a inertní členské základny není východiska. Sám průběh diskuse byl v tomto smyslu příznačný. Na počátku se pohyboval v poloze konstatování o nutnosti zvýšit, prohloubit a rozšířit

činnost UHS ve smyslu jejího většího zpopularizování (ku př. přednáškami, kurzy apod.) a postupně se posunul do explicitního dotazování po jejím smyslu a účelu vůbec: zda má být zachována. Stejně tak zazněly hlasy, zda v současné situaci kultury a humanitních věd není jakékoli usilování předem odsouzeno k nezdaru, čemuž oponovaly názory (bezpochyby správné), že při soustředěné a cílené snaze a zájmu lze prosadit velice mnoho. Za nejpříznačnější pak lze označit skutečnost, že zatímco v akademické poloze výměny obyčejně kontraverzních názorů padlo mnoho slov, pak v rovině konkrétní, reálně nabídky pracovní pomoci se ozval jediný hlas. Úhrnem. Nikdo by jistě nemohl nazvat tuto diskusi plodnou, ale zbytečnou nebyla rovněž. Jasně ozrejmila plenu (již silně redukovanému proti plenu zakladajícímu UHS) to, co si již delší dobu uvědomují členové výboru: stojíme před dilematem, zásadním rozhodnutím, zda UHS udržet, pokračovat v jejím poslání a činnosti, či nikoli. V prvném případě - o kterém dle našeho soudu není a nemůže být pochyb - jak, jakým způsobem, jakými prostředky a se kterými lidmi se o to pokusit a usilovat.

Ladislav Kesner st.

Při valné hromadě UHS byla přednesena zpráva o revizi hospodaření UHS s tím, že bylo shledáno bez závad. Valná hromada to vzala na vědomí.

Na Valné hromadě UHS byla předána Cena Josefa Krásy za rok 1991 Vojtěchu Lahodovi "za mimorádný badatelský a publikační výkon při výzkumu českého kubismu a v oblasti kritiky současného umění". Tuto cenu hodlá UHS i v dalších letech udělovat na základě návrhu členstva a volbou člena výboru za významné výsledky historikům umění mladším 40 let.

Jménen valné hromady UHS byly ještě téhož dne odeslány pozdravné telegramy dvěma dovednům našeho oboru - prof. Jaroslavu Pešinovi a dr. Vladimíru Denksteinovi.

Další kroky výboru UHS

Základním východiskem je plnění všech povinností výboru, který byl členskou základnou řádně zvolen a do uplynutí funkčního období je samozřejmě morální povinnosti každého jeho člena svému pověření dostát. To bylo také souhlasné konstatováno při uskutečňování některých vnitřních změn a při reorganizaci výboru: byly provedeny na základě platných stanov a výbor k nim dostal mandát od pléna valné hromady.

Prvými kroky bylo na schůzi výboru UHS 15. května přijetí resignace L.Konečného a R.Prahla na funkce předsedy a tajemníka výboru. Do uplynutí příslušného funkčního údobi převzali tyto funkce - na základě tajného hlasování - L.Kesner st. jako předseda a M.Bartlová jako tajemnice. Výbor dále rozhodl o kooptování do svých řad kolegyně M.Judlové a K.Chamonikolasové.

Výbor konstatoval, že při pořádání valné hromady došlo zřejmě osobním nebo administrativním nedopatřením k tomu, že řada moravských kolegyní a kolegů neobdržela vůbec pozvánku, tím o našem setkání nebyli informováni a nezúčastnili se na něm. Aspoň dodatečně a touto cestou výbor vyslovuje nad tímto nedopatřením své politování a postiženým kolegům se omlouvá.

Na své druhé schůzi 15. června schválil výbor navrhovaná opatření ve věci doplnění členské kartotéky, která m.j. umožní zdokonalit obesílání členů, dále způsob uhranění členských příspěvků a aktualizace legitimací. Rovněž přijal rámcový program organizace a zajištování veřejných přednášek - počínaje pravděpodobně ménem t.r. - tak, jak to zaznělo jako požadavek v některých diskusních příspěvcích valné hromady. Výbor vzal na vědomí dopis P.Preisse, kterým oznámil svou resignaci na členství ve výboru UHS. Jíž dříve se funkce ve výboru vzdal J.Kroupa, který se nachází na stipendiijním pobytu v zahraničí.

Ladislav Kesner

USKUTEČNĚNÁ ODBORNÁ SETKÁNÍ

V rámci výročního setkání UHS proslovil prof. Dalibor Vesely z university v Oxfordu přednášku na téma symbolu v umění a v architektuře.

Na FF UK v Praze přednesl prof. Avraham Ronen z Tel Avivu přednášku o hebrejských nápisech na renesančních a pozdně gotických obrazech.

Marco Frascari (Mantova, nyní Pennsylvánská universita, USA) hovoril na Pražském hradě o Scamozziho skiaagrafii (analyza kreseb stínů a stínovaných kreseb ve vztahu k Giordano Brunovi).

V květnu pořádal Ústav dějin umění ČAV spolu s Muzeem Pootavi ve Strakonicích ve spolupráci s dalšími institucemi, včetně církevních, mezinárodní symposium věnované Středověkým nástěnným malbám 14. a počátku 15. století v jižních Čechách a Horním Rakousku. Symposium bylo zaměřeno na uměleckohistorické a restaurátorské zprávy o jednotlivých památkách a presentovalo dosavadní výsledky práce na projektu, tykajícím se této problematiky v rámci Ost-West Programm rakouské akademie věd, jejž vedou E. Lanz a Z. Vsetecková.

Počátkem června proběhlo v Kutné Hoře symposium Cisterciácký řád v Čechách 1142-1992 jako součást rozsáhlějších oslav jubilea. Zúčastnili se ho historikové různých oborů včetně historiků umění. Výsledky zasedání budou publikovány v časopise Cîteaux. V dubnu proběhlo diskusní setkání K dějinám české avantgardy při příležitosti výstavy Vita Obrtela v Křízové chodbě Staroměstské radnice v Praze.

Milena Bartlová

PERSONALIA

Za dlouholeté bádání v oblasti flámského malířství pozdního středověku a renesance jmenovala Académie Royale d'Archéologie de

Belgique na svém zasedání 9.dubna 1992 za svou členku dr. Jarmilu Vackovou.

Grant v rámci Getty Grant Program pro střední a východní Evropu obdrželi na rok 1992 tito čeští a moravští badatelé: Karel Stejskal, Karel Srp, Jindřich Vybíral, Lubomír Konečný, Ladislav Kesner ml. a Hana Myslivečková.

PLACENÍ ČLENSKÝCH PŘÍSPĚVKŮ A PRODLOUŽENÍ PLATNOSTI LEGITIMACÍ
 Ti členové UHS, kteří dosud nezaplatili členský příspěvek 100 Kčs (pro důchodce dobrovolný či nulový), dostavají s tímto číslem Bulletinu složenku. Pokud je to možné, uhradte ji laskavě prostřednictvím svého bankovního konta /sporožirového účtu - je to levnější a pro naši evidenci výhodnější.

Výbor UHS rozhodl, že ti, kdo nezaplatí příspěvek do konce října 1992, nebudu nadále považováni za členy UHS a výbor si vyžádá od nich zpět členské legitimace. Vzhledem k tomu, že legitimace opravňuje k výrazným slevám na vstupné nejen u rady institucí v tuzemsku, ale - jak empiricky dokázáno - i na mnoha místech v zahraničí, prosíme ty členy, kteří uhradí svůj příspěvek složenkou, aby svou legitimaci zaslali poštou na adresu UHS (Uměleckohistorická společnost v českých zemích, P.O.B. 43, 111 21 Praha 1). Orazitkovanou ji obdrží obratem zpět. Je rovněž možno během září a října uhradit příspěvek osobně u pokladni M. Bartlové (čtvrtek dopoledne v bibliografii /knihovně Ústavu dějin umění ČAV, Haštalská 6, Praha 1).

Zároveň prosíme, abyste tamtéž zasílali změny ve své adrese, jméno či zaměstnání. Je reálné, že koncem roku budeme moci pro členy UHS vydat dlouho slíbený adresář a bylo by škoda, kdyby obsahoval chybné údaje.

